

“Azərbaycan Respublikası ilə Hindistan Respublikası arasında mülki və ticarət işləri üzrə hüquqi və məhkəmə yardımı haqqında” Müqavilənin təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Azərbaycan Respublikası ilə Hindistan Respublikası arasında mülki və ticarət işləri üzrə hüquqi və məhkəmə yardımı haqqında” 2013-cü il aprelin 4-də Nyu Dehli şəhərində imzalanmış Müqavilə təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 may 2013-cü il
663-IVQ

Azərbaycan Respublikası ilə Hindistan Respublikası arasında mülki və ticarət işləri üzrə hüquqi və məhkəmə yardımı haqqında

MÜQAVİLƏ

Bundan sonra “Razılığa gələn Tərəflər” adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası və Hindistan Respublikası, iki ölkə arasında dostluq əlaqələrini möhkəmləndirmək niyyəti ilə ədliyyə və hüquqi sahələrdə faydalı əməkdaşlığı təşviq edərək,

mülki və ticarət işləri üzrə ən geniş hüquqi yardım tədbirlərinə şərait yaradılmasının zəruriliyini dərk edərək, aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1
Tətbiq dairəsi

1. Razılığa gələn Tərəflər bu Müqaviləyə müvafiq olaraq milli qanunvericiliklərinə uyğun mülki və ticarət işləri üzrə bir-birlərinə ən geniş şəkildə qarşılıqlı hüquqi yardım göstərirlər.

2. Hazırkı Müqaviləyə əsasən hüquqi yardım aşağıdakılar üzrə göstərilir:

- çağırış vərəqələrinin və digər məhkəmə sənədlərinin və ya bildirişlərinin təqdim edilməsi;
- yazılı vəsatətlər və ya tapşırıqlar vasitəsilə sübutların toplanılması;
- qərarların, barışıq sazişlərinin və arbitraj qərarlarının icrası.

Maddə 2
Mərkəzi orqanlar və sənədlərin təsdiqi

1. Hüquqi yardım haqqında sorğular Razılığa gələn Tərəflərin mərkəzi orqanları vasitəsilə həyata keçirilir.

2. Azərbaycan Respublikası tərəfindən Mərkəzi Orqan Ədliyyə Nazirliyi, Hindistan Respublikası tərəfindən isə Mərkəzi Orqan Hüquq və Ədliyyə Nazirliyidir.

3. Başqa qayda göstərilməyibsə, hüquqi yardım ilə bağlı bütün sənədlər məhkəmə tərəfindən rəsmi imzalanaraq möhürlənir və Sorğu edən Tərəfin Mərkəzi Orqanı tərəfindən təsdiq edilir.

Maddə 3
Çağırış vərəqələrinin, məhkəmə sənədlərinin və materialların təqdim edilməsi

1. Çağırış vərəqələrinin və digər məhkəmə sənədlərinin təqdim edilməsi Sorğu edilən Tərəfin qanunvericiliyində nəzərdə tutulan qaydalara və ya Sorğu edilən Tərəfin qanunvericiliyinə zidd olmadığı halda, Sorğu edən Tərəfin istədiyi xüsusi qaydalara uyğun olaraq həyata keçirilir.

2. Bu Müqaviləyə əsasən təqdim edilən çağırış vərəqələri və digər məhkəmə sənədləri Sorğu edən Tərəfin ərazisində icra olunmuş hesab edilir.

3. Bu maddənin 1-ci bəndinin müddəaları hər hansı məcburi tədbirlər tətbiq edilmədən Razılığa gələn bir Tərəfin ərazisində yaşayan Razılığa gələn digər Tərəfin vətəndaşlarına çağırış vərəqələrinin və digər məhkəmə sənədlərinin diplomatik və ya konsulluq nümayəndələri vasitəsi ilə Razılığa gələn Tərəflərin təqdimetməni həyata keçirmək hüququna mane olmur. Belə hallarda icra hərəkətləri akkreditə olunmuş dövlət üçün heç bir məsuliyyət yaratmır.

4. Bu maddənin 2-ci bəndinin müddəalarına uyğun olaraq, çağırış vərəqələri və digər məhkəmə sənədləri poçt kanalları və ya hər hansı məcburiyyət tədbirləri tətbiq olunmadan, onu könüllü qəbul edən ünvan sahibinə çatdırılma vasitəsilə birbaşa təqdim edilə bilər.

5. Təqdim edilmənin ünvan sahibi Sorğu edilən Dövlətin vətəndaşındırsa, onun barəsində hər hansı tələb bu Dövlətin qanunvericiliyinə müvafiq olaraq həll olunmalıdır.

Maddə 4

Çağırış vərəqələrinin və digər məhkəmə sənədlərinin təqdim edilməsi haqqında sorğuda ünvan sahibinin adı, titulu,

yaşadığı və ya işlədiyi yer barədə bütün məlumatlar, həmçinin həmin şəxsə təqdim edilməli sənədlərin və materialların siyahısı göstərilir. Əgər təqdimatın hər hansı bir xüsusi qaydada həyata keçirilməsi arzu olunarsa, bu barədə sorğuda qeyd olunmalıdır.

Maddə 5

1. Sorğu edilən Tərəf sorğunun icrasının onun suverenliyinə, təhlükəsizliyinə və ya dövlət siyasətinə xələl gətirə biləcəyini hesab etmədikdə, bu Müqavilənin müddəalarına uyğun olan çağırış vərəqələrinin və digər məhkəmə sənədlərinin təqdim edilməsi haqqında sorğunun icrasından imtina edilə bilməz.

2. İşin mahiyyətini kifayət qədər təsdiq edən hüquqi əsasların göstərilmədiyi səbəbindən sorğunun icrasından imtina edilə bilməz.

3. Təqdimat həyata keçirilmədikdə, Sorğu edilən Tərəf onun icra olunmamasının səbəbləri barədə Sorğu edən Tərəfə dərhal məlumat verir.

Maddə 6

1. Sorğu edilən Tərəfin səlahiyyətli orqanı həmin sənədləri və materialları bununla bağlı tətbiq olunan qanun və qaydalara uyğun olaraq təqdim edir. Belə təqdimatın həyata keçirilməsi üçün heç bir ödəniş və xərc tutula bilməz.

2. Təqdimat Sorğu edən Tərəfin göstərdiyi xüsusi qaydada o şərtlə həyata keçirilə bilər ki, bu, Sorğu edilən Tərəfin qanunvericiliyinə zidd olmasın və belə xüsusi təqdimat qaydası üçün əlavə xərclər sonradan ödənilsin.

Maddə 7

1. Sorğu edilən Tərəfin səlahiyyətli orqanının vəzifəsi məhkəmə sənədlərini və materialları ünvan sahibinə təqdim etməklə bitir.

2. Təqdimat ünvan sahibinin imzası və ünvan sahibinin adını, təqdimatın tarixi və qaydasını və təqdimatın həyata keçirilməsi mümkün olmamışdırsa, bunun səbəblərini əks etdirən, səlahiyyətli orqan tərəfindən verilən rəsmi arayışla təsdiq edilir.

3. Ünvan sahibinin imzası ilə olan məhkəmə sənədlərinin və materiallarının surətləri və ya təqdimatı təsdiq edən arayış Mərkəzi Orqan vasitəsilə sorğu edən orqana göndərilir.

Maddə 8

Sübutların toplanması

1. Razılığa gələn Tərəfin məhkəmə orqanları həmin Tərəfin qanunvericiliyinin müddəalarına uyğun olaraq, digər Tərəfin səlahiyyətli məhkəmə orqanına yazılı vəsatət göndərmək yolu ilə mülki və ticarət işləri üzrə sübutların toplanmasını xahiş edə bilər.

2. Bu Müqavilənin məqsədləri üçün sübutların toplanması aşağıdakıları əhatə edir:

a. andiçmə yolu ilə və ya başqa yolla şahid ifadələrinin alınması;

b. istənilən hüquqi proseslərə aid şahid andiçmənin təqdim edilməsi;

c. yuxarıda "a" və "b" yarımbəndlərinə uyğun olaraq ifadə vermiş şəxsin həmin ifadəyə aid sənədlərin, materialların və nümunələrin tərtib edilməsi, tanınması və ya araşdırılması.

3. Yazılı vəsatətdə aşağıdakılar göstərilir:

a. sübutu sorğu edən məhkəmə və ya digər səlahiyyətli orqan;

b. tələb olunan sübuta aid icraatın xarakteri və bununla bağlı bütün zəruri məlumatlar;

c. məhkəmə prosesinin iştirakçısı olan tərəflərin adları və ünvanları;

d. əldə olunması tələb olunan sübut;

e. araşdırmaya cəlb edilməli olan şəxslərin adları və ünvanları.

4. Əgər zərurət yaranarsa, yazılı vəsatət şahid və ya aidiyyəti olan digər şəxslərə verilməsi tələb olunan sualların siyahısı ilə və ya barəsində sual veriləcək məsələnin mahiyyətini göstərən izahatla və belə sübutlara və ya izahata aid olan sənədlərlə müşayiət olunur.

5. Yazılı vəsatətlərdə sübutun əldə olunmasının yolu göstərilir.

Maddə 9

Bu Müqavilənin müddəalarına uyğun olaraq, tapşırıqlar vasitəsilə həyata keçirilmiş məhkəmə hərəkətləri onları sorğu edən Tərəfin səlahiyyətli orqanı tərəfindən həyata keçirilmiş məhkəmə hərəkətləri kimi eyni hüquqi qüvvəyə malikdir.

Maddə 10

1. Sorğu edilən Tərəfin səlahiyyətli orqanı göndərilmiş yazılı vəsatətləri öz qanunvericiliyinin müddəalarına uyğun olaraq icra edir və öz qanunvericiliyi ilə müəyyən edilən eyni üsul və prosedurları, o cümlədən müvafiq məcburetmiş üsullarını tətbiq etməklə tələb olunan sübutları əldə edir.

2. Sorğu edilən Tərəf özünün qanunvericiliyinə və təcrübəsinə zidd olmamaq şərtlə yazılı vəsatətdə aydın şəkildə göstərilən istənilən xüsusi üsul və proseduru tətbiq edir.

3. Yazılı vəsatətlər mümkün qədər qısa müddətdə icra edilir.

4. Sorğu edən Tərəf arzu etdikdə, aidiyyəti tərəflərin və olduğu halda onların nümayəndələrinin iştirak edə bilmələri

üçün məhkəmə iclasının tarixi və yeri barədə məlumatlandırılır. Sorğu edən Tərəfin sorğusu əsasında bu məlumat birbaşa tərəflərə və ya onların nümayəndələrinə göndərilir.

5. Yazılı vəsatət icra olunduqda, onun icrasını təsdiq edən zəruri sənədlər Sorğu edən Tərəfə göndərilir.

6. Yazılı vəsatətin tam və ya qismən icra olunmadığı hər bir halda, onun səbəbləri barədə Sorğu edən Tərəfə dərhal məlumat verilir.

Maddə 11

1. Yazılı vəsatətin icrasından yalnız aşağıdakı səbəblərə görə imtina edilə bilər:

a. vəsatətin icrası məhkəmə hakimiyyətinin səlahiyyətinə aid olmadığıda;

b. Sorğu edilən Tərəf sorğunun icrasının onun suverenliyinə və ya təhlükəsizliyinə xələl gətirəcəyini hesab etdikdə.

2. Sorğu edilən Tərəf yalnız öz daxili qanunvericiliyinə əsasən işin predmeti üzrə müstəsna yurisdiksiyanın olduğuna və ya onun daxili qanunvericiliyinin işə dair iddia hüququnu qəbul etmədiyinə əsaslanaraq icradan imtina edə bilməz.

Maddə 12

1. Sorğu edən Tərəfin hər hansı təlimatına əsasən Sorğu edilən Tərəf tərəfindən yazılı vəsatətlərin icrası və sübutların toplanması hər hansı xərc və məsrəfin ödənilməsinə əsas vermir. Lakin Sorğu edilən Tərəf aşağıdakıların ödənilməsinə tələb etmək hüququna malikdir:

a. şahidlərə, ekspertlərə və ya tərcüməçilərə ödənilmiş hər hansı xərc və ödənişləri;

b. sorğunu icra edərəkən xüsusi prosedurun istifadə edilməsi nəticəsində əmələ gələn hər hansı xərc və ödənişi.

Maddə 13

Razılığa gələn Tərəflərdən birinin diplomatik və ya konsulluq xidmətinin nümayəndəsi təmsil etdiyi tərəfin vətəndaşlarına heç bir məcburiyyət göstərmədən digər Razılığa gələn Tərəfin ərazisində məhkəmələrdə başlanmış icraata kömək məqsədi ilə sübutlar toplaya bilər.

Maddə 14

Məhkəmə və arbitraj qərarlarının tanınması və icrası

1. Hər bir Razılığa gələn Tərəf öz qanunvericiliyinə uyğun olaraq digər Razılığa gələn Tərəfin məhkəmələri tərəfindən mülki, ticarət və şəxsi işlər üzrə, o cümlədən cinayət işləri üzrə zərərin ödənilməsinə dair qəti qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarlarını tanıyır və (və ya) icra edir.

2. Bu Müqavilədə istifadə olunan “qərar” termini, onun təyinatından asılı olmayaraq, Razılığa gələn Tərəflərin səlahiyyətli məhkəməsi tərəfindən məhkəmə icraatı üzrə qəbul edilmiş hər hansı qərar mənasını daşıyır.

Maddə 15

Şəxsin qabiliyyəti və ya statusu ilə bağlı məsələlərə aid mübahisələrdə iddia ərizəsinin təqdim edildiyi vaxtda bu şəxsin vətəndaşı olduğu Tərəfin məhkəmələri həmin məsələlərdə səlahiyyətli dirlər.

Maddə 16

Daşınmaz əmlakın yerləşdiyi yer üzrə Tərəfin məhkəmələri həmin əmlakla bağlı hüquqların müəyyən edilməsi səlahiyyətinə malikdirlər.

Maddə 17

Şəxsin qabiliyyəti və ya statusu, yaxud da daşınmaz əmlakla bağlı məsələlərdə Razılığa gələn Tərəflərin məhkəmələri aşağıdakı işlərdə səlahiyyətli olmalıdırlar:

a. iddianın verildiyi anda cavabdehin daimi, yaxud hazırkı yaşayış yeri həmin Tərəfin ərazisindədirsə;

b. iddianın verildiyi anda cavabdeh həmin Tərəfin ərazisində ticarət və ya sənaye xarakterli sahəyə və ya quruma malikdirsə və ya gəlir qazanmaq üçün işləyirsə və iddia belə fəaliyyətə aiddirsə;

c. iddiaçı ilə cavabdehlər arasında bağlanmış açıq-aşkar və ya dolaylı razılığa əsasən məhkəmə mübahisəsinə səbəb olan əqd üzrə öhdəliklər həmin Tərəfin ərazisində icra olunur və ya icra olunmalıdırsa;

d. əqdən irəli gəlməyən məsuliyyət olduğu təqdirdə, hərəkət həmin Tərəfin ərazisində törədilmişdirsə;

e. cavabdeh açıq-aşkar və ya dolaylı yolla həmin Tərəfin məhkəməsinin yurisdiksiyasını qəbul etmişdirsə və bu Tərəfin qanunvericiliyi ona icazə verirsə;

f. və ya bu Müqavilənin müddəalarına uyğun olaraq, həmin Tərəfin məhkəmələri işin mahiyyətinə baxmağa səlahiyyətli olduğu halda, təminatmə tədbiri üçün istənilən müraciət.

Maddə 18

Bu Müqavilənin müddəalarına əsasən, qəbul edilməsi qiyabi həyata keçirilmiş hallar istisna olmaqla, məhkəmə qərarının tanınması və ya icra edilməsi barədə Sorğu edilən Tərəfin məhkəmələri Razılığa gələn digər Tərəfin məhkəmələrinin yurisdiksiyasının əsaslarını araşdırarkən, yurisdiksiyasının əsaslandırılmasına dair həmin qərarada göstərilmiş faktlara bağlıdırlar.

Maddə 19

Qərar sorğu edilmiş Razılığa gələn Tərəfin qanunlarına əsasən tanınmalı və ya icra edilməli olmadıqda, bu qərar tanınmır və ya icra edilmir.

Maddə 20

Qərarın tanınması və ya icrası ilə bağlı prosedurlar Sorğu edilən Tərəfin qanunvericiliyinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

Maddə 21

1. Sorğu edilən Tərəfin qərarı tanınmalı və icra etməli olan səlahiyyətli məhkəmə orqanı işin mahiyyətini nəzərdən keçirmədən qərarın bu Müqavilənin şərtlərinə uyğunluğunu yoxlamaqla kifayətlənir.

2. Sorğu edilən Tərəfin səlahiyyətli məhkəmə orqanı, zərurət olduqda, qərarı icra edərkən bu barədə bildiriş verilməsi məqsədi ilə öz ərazisində çıxarılan qərar üçün tətbiq olunan qaydada zəruri tədbirlər görür.

3. Qərarın icrası bölünən olduqda, icra vəzəqəsi qərarın həm tam, həm də qismən icrasına verilə bilər.

Maddə 22

Digər Razılığa gələn Tərəfdə qərarın tanınmasını və icrasını sorğu edən Razılığa gələn Tərəfin Mərkəzi Orqanı aşağıda göstərilənləri təqdim etməlidir:

a. qərarın rəsmi qaydada təsdiq edilmiş surətini;

b. qərarın özündə bu barədə məlumat göstərilmədikdə, həmin qərarın qəti olduğunu və icraya yönəle bilməsini təsdiq edən rəsmi sənədi;

c. qiyabi şəkildə qərar çıxarıldıqda, cavabdehin məhkəməyə vaxtında çağırılmasını təsdiq edən çağırış vəzəqəsinin və ya hər hansı digər sənədin təsdiq edilmiş surətini.

Maddə 23

1. Razılığa gələn Tərəflərdən birinin onun milli qanunvericiliyinə əsasən iddiaya baxmağa səlahiyyətli olan məhkəmə orqanına iddia ilə bağlı təqdim edilmiş barışıq sazişi bağlandığı Tərəfdə icra üçün məcburi olduğu və onun müddələrinin Sorğu edilən Tərəfin Konstitusiya qaydalarına və ya dövlət siyasətinə zidd olmadığı müəyyən edildikdən sonra digər Razılığa gələn Tərəfin ərazisində tanınır və icra olunur.

2. Barışıq sazişinin tanınmasını və ya icrasını Sorğu edən Tərəf sazişin rəsmi surətini və zərurət olduqda, qərarın hansı həcmdə icra edildiyini əks etdirən məhkəmə orqanının arayışını təqdim etməlidir.

Maddə 24

Arbitraj qərarları

1. Bu Müqavilənin 23-cü və 25-ci maddələrinin müddələrinə xələl gətirmədən Tərəflərdən birinin ərazisində qəbul olunmuş arbitraj qərarları aşağıdakı hallarda digər Tərəfdə tanınır və icra edilir:

a. arbitraj qərarı mübahisə üzrə tərəflərin hüquqi münasibətlərindən irəli gələn hər hansı spesifik və ya gələcək mübahisənin həlli üçün arbitraja müraciət etmək barədə yazılı razılışmaya əsaslanın;

b. Sorğu edilən Tərəfin dövlət siyasətinə zidd olduğu hallar istisna olmaqla, icra üçün tanınmalı olan qərar Sorğu edilən Tərəfin qanunları baxımından arbitraja verilə bilər məsələlər üzrə çıxarılsın.

2. Qərarın tanınmasını və icrasını Sorğu edən Tərəf onun surəti ilə birlikdə bu qərarın məcburi qüvvəyə minməsi barədə Sorğu edən Tərəfin səlahiyyətli məhkəmə orqanının arayışını təqdim edir.

3. Mübahisəni həll etmək üçün münisiflərə səlahiyyət verən mübahisə üzrə tərəflər arasında bağlanmış sazişin təsdiq edilmiş surəti də təqdim olunur.

Maddə 25

1. Bu Müqavilə Razılığa gələn Tərəflərin digər müqavilələr üzrə hər hansı hüquq və öhdəliyini məhdudlaşdırmır.

2. Bu Müqavilə onun qüvvəyə minməsindən əvvəl və ya sonra yaranmış mülki və ticarət işləri üzrə hüquqi yardım haqqında bütün sorğulara tətbiq edilir.

Maddə 26

Bu Müqaviləyə riayət etdikdə, Razılığa gələn Tərəflər digər Razılığa gələn Tərəfin dövlət dilinə və ya ingilis dilinə tərcüməni əlavə etməklə öz dövlət dillərindən istifadə edirlər.

Maddə 27

Ratifikasiya və xitam vermə

1. Bu Müqavilə ratifikasiya edilir və ratifikasiya haqqında sənədlərin mübadiləsi tarixində qüvvəyə minir.

2. Tərəflərdən hər biri diplomatik kanallar vasitəsilə digər Tərəfi məlumatlandırmaqla, istənilən anda bu Müqaviləyə

xitam verə bilər və belə bildiriş verildikdə, bu Müqavilə həmin bildirişin alınmasından 6 (altı) ay sonra öz qüvvəsini itirir.
Bunun təsdiqi olaraq, müvafiq qaydada səlahiyyətəndirilmiş aşağıda imza edən şəxslər bu Müqaviləni imzaladılar.
Bu Müqavilə Nyu Dehli şəhərində 2013-cü il 4 aprel tarixində hər biri Azərbaycan, hind və ingilis dillərində olmaqla bərabər qüvvəyə malik iki nüsxədə imzalanmışdır. Müqavilə müddəalarının təfsirində fikir ayrılığı olduğu halda, ingilis dilindəki mətndən istifadə olunur.

Azərbaycan Respublikası
adından
(imza)

Hindistan Respublikası
adından
(imza)